

Brocki, Zygmunt

Posiedzenie poświęcone pamięci Michała Reichera

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 19/2, 427

1974

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POSIEDZENIE POŚWIĘCONE PAMIĘCI MICHAŁA REICHERA

Wydział II Nauk Biologicznych i Medycznych Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, Gdański Oddział Polskiego Towarzystwa Anatomicznego i Gdańsko-Bydgoski Oddział Polskiego Towarzystwa Lekarskiego zorganizowały 6 grudnia 1973 r. w Gdańsku uroczyste posiedzenie poświęcone pamięci wybitnego anatoma i antropologa, Michała Reichera (1888—1973), członka Polskiej Akademii Umiejętności, w latach 1921—1939 profesora anatomii na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, w 1945—1963 na Akademii Medycznej w Gdańsku, rektora tej uczelni w latach 1947—1948. Prof. dr Witold Sylwanowicz przedstawił prace i osiągnięcia naukowe prof. Reichera w okresie międzywojennym, prof. dr Olgierd Narkiewicz — działalność prof. Reichera w Gdańsku, a prof. dr Wiesław Łasiński mówił o tradycjach gdańskiej szkoły anatomicznej.

Z. Br.

200 ROCZNICA ŚMIERCI JÓZEFA ANDRZEJA ZAŁUSKIEGO

Dnia 24 stycznia 1974 r. Oddział Warszawski Towarzystwa Przyjaciół Książki zorganizował prelekcję Ksawerego Świerkowskiego zatytułowaną *W 200 rocznicę śmierci Józefa Andrzeja Załuskiego*. Prelekcja odbyła się w gmachu ZAIKS-u przy ul. Hipotecznej 2, stojącym na fundamentach dawnej Biblioteki Załuskich i przygotowana została specjalnie na zebranie Towarzystwa, w oparciu głównie o materiały źródłowe.

K. Świerkowski wychodząc z założenia, iż w gronie osób blisko związanych z książką nie ma potrzeby przedstawiać dokładniej biografii Załuskiego i podkreślać jego zasług, swój interesujący odczyt skonstruował w sposób nietypowy dla takich okazji.

Sięgając do źródeł prelegent stwierdził, że wokół postaci J. A. Załuskiego narosło wiele mitów, do których powstania przyczynił się zarówno sam biskup kijowski, ludzie z jego otoczenia, tacy np. jak Jan Daniel Janocki oraz w niemałym stopniu późniejsi badacze jego życia i spuścizny pisarskiej. K. Świerkowski zatrzymał się więc na tych fragmentach biografii i twórczości Załuskiego, wokół których — jego zdaniem — narosło najwięcej nieporozumień. Przyczyny tych nieporozumień, dotyczących tak osoby biskupa kijowskiego, jak i samej Biblioteki Załuskich leżą w niedokładniej interpretacji przekazów źródłowych, bądź też w ich niepełnym wykorzystaniu. Nie wykorzystane należycie pozostają nadal przede wszystkim bardzo ważne źródła rosyjskie¹.

W publikacjach, nawet współczesnych, często bezkrytycznie powtarza się — za pracami dawnych autorów — nieścisłe informacje dotyczące współtwórcy jednej z pierwszych w świecie, a pierwszej w Polsce biblioteki publicznej; przesadza się także w określaniu liczby książek, jakiej posiadał w początkowym okresie zbieractwa. Niekiedy jednak nieporozumienia są poważniejsze. I tak np. opracowania, również encyklopedyczne, jako datę śmierci J. A. Załuskiego wymieniają 9 stycznia 1774 r.,

¹ W pewnym stopniu na źródłach rosyjskich oparta jest praca A. Kleczeńskiego *Dzieje Biblioteki Załuskich na podstawie obrazu życia i działalności jej fundatora*. W: *Sprawozdanie CK Dyrekcji Gimnazjum I w Przemyślu za rok szkolny 1902*. Praca ta jednak nie jest na ogół cytowana w biogramach Załuskiego. W dzisiejszych badaniach nad Załuskim poważne utrudnienie stanowi również fakt, iż dotąd ogłoszono drukiem zaledwie część jego korespondencji. Por. *Korespondencja Józefa Andrzeja Załuskiego. 1724—1736*. Wrocław 1967. (Wydawnictwo Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN).